

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Tupakkalaki tutuksi - pääosassa terveys, nuorten suojaus ja päätöksenteon turvaaminen

Reetta Honkanen
Erityisasiantuntija
13.11.2025

Esityksen eteneminen...

1. Tupakkalain
 - a) tavoite
 - b) sääntelykenttä
 - c) soveltamisala
2. Miten laki suojelee nuoria?
3. Tupakkapuitesopimus ja sen artikla 5.3
4. Esimerkkejä tupakkateollisuuden vaikuttamisyrityksistä
5. Mitä tupakkalainsäädännön saralla on parhaillaan valmisteilla?

Tupakkalain tavoite

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. (TupL 1 §)

⇒ vähemmän kuin 5% suomalaisista käyttää tupakka- tai muita nikotiinipitoisia tuotteita vuonna 2030

May 2013 Volume 22 Supplement 1

TOBACCO CONTROL

tobaccocontrol.bmj.com

BMJ

Tupakkalain sääntelykenttä

- Hallussapitokielto alle 18 v.
- Käyttökiellot sisä- ja ulkoalueilla

Käyttöä ja hallussapitoa koskevat rajoitukset

TupL 1 §:
Tupakka ja muiden nikotiinituotteiden käytön loppuminen
< 5% käyttää vuonna 2030

Tuotteita koskevat vaatimukset ja ilmoitukset

- Tunnusomaisen tuoksun ja maun kielto (ei tupakan maku)
- Kiellettyjä lisäaineita mm. jotka luovat mielikuvan terveysvaikutuksista, energiasta (esim. kofeiini) tai jotka edistävät nikotiinin imeytymistä (esim. mentoli)
- Nikotiinipitoisuutta koskevat rajat
- Tuoteilmoitukset

Myyntipakkaukset

- Terveysvaroitukset
- Yhdenmukaiset vähittäismyyntipakkaukset
- Kielletyt merkinnät (esim. mielikuva vähemmästä haitallisuudesta tai ympäristöeduista)

Myynti ja mainonta

- Ikäraja 18 v.
- Myyntilupa
- Etämyynnin kielto
- Mainontakielto
- Esilläpitokielto

Mitkä tuotteet kuuluvat tupakkalain soveltamisalaan?

- Tupakkatuotteen alakäsitteitä ovat:

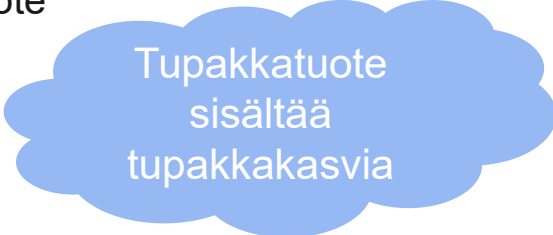
1. Poltettavaksi tarkoitettu tupakkatuote

- ✓ Savuke
- ✓ Sikari
- ✓ Pikkusikari
- ✓ Kääretupakka
- ✓ Piipputupakka
- ✓ Vesipiipputupakka

2. Savuton tupakkatuote

- ✓ Suussa käytettäväksi tarkoitettu tupakka
- ✓ Purutupakka
- ✓ Nenänuuska

3. Uusi tupakkatuote

Tupakkatuote
sisältää
tupakkakasvia

- Muut tupakkalain soveltamisalassa olevat tuotteet:

4. Sähkösavukelaitteet
5. Sähkösavukenesteet (nikotiinia sisältävä, nikotiiniton)
6. Kasviperäiset poltettavaksi tarkoitetut tuotteet
7. Savuttomat nikotiinituotteet (= nikotiinipussit)
8. Tupakointivälineet
9. Tupakan vastikkeet
10. Tupakkajäljitelmät

Sääntely on
tiukinta tupakkaa
tai nikotiinia
sisältäville
tuotteille

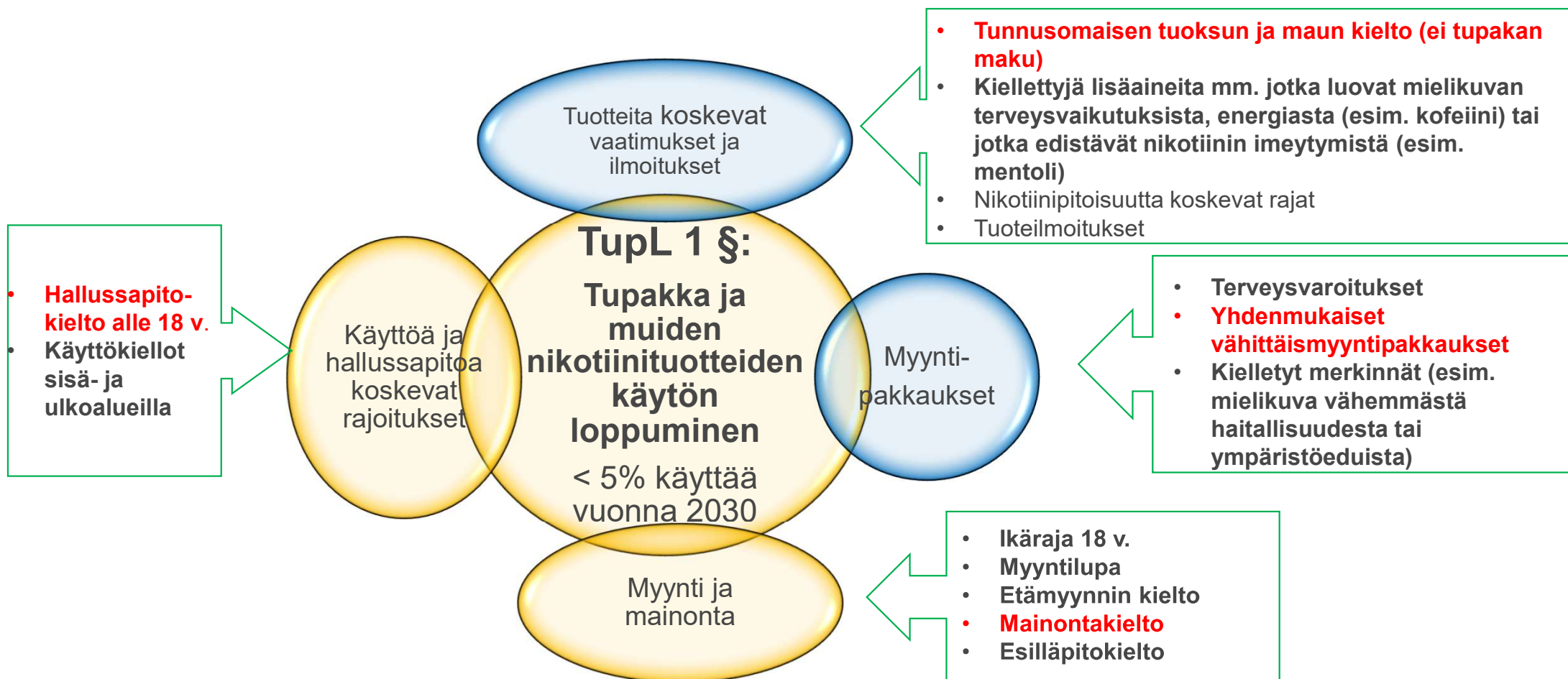

Uudet tuotteet – uudet haasteet (nuorten näkökulma)

Teollisuus

- tuo markkinoille jatkuvasti uusia tuotteita ➡ houkutellaan uusia käyttäjiä (erityisesti nuoret)
- muokkaa tuotteissa olevan nikotiinin kemiallista rakennetta ➡ riippuvuuden lisääminen ➡ useiden tuotteiden yhteiskäyttö
- markkinoi (uusia) tuotteita nuorten avulla nuorille some-kanavissa ➡ vaikea valvoa
- luo mielikuvaa ”vähemmän haitallisista” tuotteista ➡ nuorten mielikuva nikotiinituotteiden vaaroista on virheellinen, ne ovat aina terveydelle haitallisia
- Lisää tuotteisiin makuaineita ➡ luo mielikuvaa vähemmästä haitallisuudesta ➡ houkuttelee nuoria
- tekee tuotteista huomaamattomia ➡ aikuiset ei tunnista nuorten käyttöä

Miten laki suojelee nuoria?

Mikä on tupakkapuitesopimus (WHO FCTC)?

- WHO FCTC on ensimmäinen kansanterveyteen keskittyvä kv-sopimus
 - ✓ Suomi ratifioi vuonna 2005
 - ✓ Tällä hetkellä 183 osapuolta
- Sopimuksen tavoite: suojella nykyisiä ja tulevia sukupolvia tupakoinnin ja ympäristön tupakansavun aiheuttamilta haitoilta
- Tupakkapuitesopimuksen sisältö:
 - ✓ mainontakielto
 - ✓ myyntikielto nuorille
 - ✓ julkisten tilojen savuttomuus
 - ✓ tupakkapakkausten näkyvät terveysvaroitukset
 - ✓ tupakasta vieroituksen tukeminen
 - ✓ salakuljetuksen torjuminen
 - ✓ tupakkatuotteiden verotusta ja hintaa koskevat toimenpiteet
 - ✓ kansainvälinen yhteistyö ja seuranta
 - ✓ **tupakkateollisuuden toimilta suojeleminen.**
- Tutustu sopimukseen tarkemmin verkossa: [Tupakkasopimus tutuksi](#) sekä [WHO FCTC](#)

Tupakkapuitesopimuksen artikla 5.3

- Jokaisen sopimusosapuolen on suojeltava tupakoinninvastaista terveyspolitiikkaa tupakkateollisuuden toimilta
 - ✓ tupakkateollisuuden intressien ja kansanterveyspolitiikan tavoitteiden välillä on perustavanlaatuinen ja sovittamaton ristiriita
 - ✓ kaiken toiminnan ja kanssakäymisen teollisuuden kanssa tulee olla rajoitettua, vastuunalaista ja läpinäkyvää
 - ✓ kansallisten toimenpiteiden oltava kattavia ja tehokkaita, ja niitä on toteutettava kaikilla hallinnonaloilla

Mitä tarkoitetaan tupakkateollisuudella?

- ✓ Tupakka- (ja nikotiini)teollisuus = valmistajat, tukkumyyjät ja maahantuojat sekä viljelijät, yhdistykset tai muut em. edustavat tahot ja teollisuuden lobbaajat
- ✓ WHO FCTC:n 5.3 artiklan velvoitteet koskevat myös tupakkateollisuuden etuja ajavia mm.
 - tupakkatuotteiden vähittäismyyjiä, jotka edistävät tupakkateollisuuden etuja

Teollisuus haastaa 5.3 artiklaa (1/3)

HS 27.11.2017

1. Sanomalehtien välityksellä

- Sananvapauden hyödyntäminen > vaikuttaminen tulevaan lainsäädäntöön tai tupakkapolitiikkaan
- Mahdollinen mainontakanava

2. Vaikuttamalla muihin politiikkoihin ja hallinnonaloihin, joilla on merkitystä tupakka- ja nikotiinipolitiikkaan

- SUP-lainsäädäntö ja sen toimeenpano (EU- ja kansallinen taso)
- Vaikutusyritykset organisaatioihin, joissa tehdään tupakkavalvontaa
- Vaikutusyrityksiä voidaan kohdistaa mm. seuraaville hallinnonaloille:
 - ❖ Valtiovarainministeriö (tupakkaverotus)
 - ❖ Oikeusministeriö (asuntoyhteisöjä koskeva lainsäädäntö)
 - ❖ Sisäministeriö (paloturvallisuus)
 - ❖ Työ- ja elinkeinoministeriö (markkinavalvontalainsäädäntö)
 - ❖ Ympäristöministeriö (kertakäyttömuovilainsäädäntö)

Teollisuus haastaa 5.3 artiklaa (2/3)

3. Osallistumalla ympäristökampanjointiin

- "Viherpesu"
- PMI Nordic Sustainability Report
- Kansainvälinen muovisopimus ja sitä koskevat neuvottelut

LinkedIn

4. Vaikuttamalla uusiin ylempiin virkamiehiin ja politiikkoihin

- Kokouspyynnöt virkaan astuessa
- Henkilökohtaiset siteet ja niiden luominen poliittisiin toimijoihin
- Poliittiset nuorisjärjestöt
- Tapahtuu kaikilla tasoilla: paikallinen, alueellinen, valtakunnallinen, kansainvälinen
- EU:n oikeusasiamies huomautti 18.4.2023 alustavassa lausunnossaan komissiota selittämättömistä tapaamisista tupakkateollisuuden kanssa

"To combat littering, cigarette butts being a major concern, we have co-operated with NGOs in all Nordic countries except for Iceland, participating in awareness raising activities, such as clean-up days, and deployment of infra-structure for proper disposal, such as gamified ballot bin ashtrays. We also collaborated with behavioural experts to pilot

yle Etusivu Venäjän hyökkäys Gazan tilanne Sanapyramidi

Politiikka

Anna-Maja Henriksson puolustaa RKP:n toimintaa nikotiinipussiskandaalissa – kyse on sattumasta

Henriksson puolustaa entistä erityisavustajaansa ja muistuttaa, ettei RKP tehnyt päätöstä yksin.

Anna-Maja Henriksson ei pidä itseään tai erityisavustajaansa syyllisenä nikotiinipussiskandaaliin. Kuva: Marcus Lillkvist / Yle

HANNELE AMONOO, MARCUS LILKVIST

25.10.2024 13:39

Teollisuus haastaa 5.3 artiklaa (3/3)

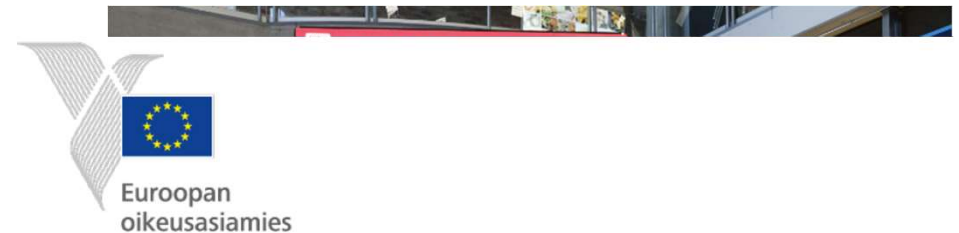

5. Järjestämällä tilaisuuksia

- Tupakkatuotteet agendalla ”huonoina tapoina” verrannollisia esim. sokeriin (Suomi Areena 2017)
- Tavoitteena saada poliittiset toimijat mukaan
- Tilaisuuksia kohdistettu myös terveydenhuollon ammattilaisiin (savuton illallinen) ja toimittajiin (laivaristeilyt)

6. Varmistamalla osallistumisensa poliittisessa keskustelussa

- Esimerkki: European Policy Centre Brysselissä

Tämä sivu on konekäännetty [\[Linkki\]](#). Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla [ec](#) linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [\[Linkki\]](#).

Päätös Euroopan komission vuorovaikutuksesta tupakkateollisuuden edunvalvojien kanssa (asia OI/6/2021/KR)

Päätös

Kanteluasia OI/6/2021/KR - Tutkittavaksi otetut kantelut, pvm 26/11/2021 - Päätökset, pvm 19/12/2023 - Toimielin, jota kantelu koskee Euroopan komissio (Hallinnollinen)

Mitä tämä tarkoittaa minulle?

- Tiedosta itse 5.3 artiklaan liittyvät velvoitteet
 - Vältä tarpeetonta kanssakäymistä
 - Tee mahdollisista tapaamisista kirjalliset muistiot
 - Ole läpinäkyvä
- Levitä tietoa 5.3 artiklan velvoitteista myös muille
 - Uudet työntekijät ja poliitikot
 - Organisaation sisällä
- Pidä tuntosarvet valmiina ja huomaa ajankohtaiset aiheet: esimerkiksi uudet nikotiinituotteet

Mitä muuta tulossa?

1. Tupakkalain muutos (asuntoyhteisöjen tupakointikiellot) ja muita muutoksia
 - EU-tasolla: tupakkalainsäädännön arviointi Q2/26
2. Tupakkaverolain muutos: nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden veronkorotus
 - EU-tasolla: tupakkaverodirektiivin muutosehdotus annettiin 07/25
3. Jätelain muutos: tuottajavastuu laajentaminen savuttomiin nikotiinituotteisiin
4. Huoneenvuokralain ja asunto-osakeyhtiölain muutokset

Kiitos! Kysymyksiä?

Sosiaali- ja
terveysministeriö